

a la lluna de València

El jardí secret

Gilbert K. Chesterton

EL JARDÍ SECRET

La creu blava

Entre la cinta platejada del matí i el verd reflex del mar, l'embarcació arribà a Harwich i deixà anar, com si fóra un eixam de mosques, una multitud de gent, entre la qual es trobava l'home que ens interessa seguir, un home que no cridava gens l'atenció ni tampoc ho desitjava. No hi havia res d'especial en ell, excepte un lleuger contrast entre la roba alegre de turista i la serietat oficial del seu rostre.

La seua vestimenta incloïa una fina jaqueta color gris clar, una armilla blanca i un barret de palla també gris amb una cinta d'un gris blavós.

Per contra, el rostre prim era fosc, i acabava en una curta barbeta negra que semblava d'estil espanyol i a la qual només faltava la típica gorgera isabelina. Fumava un cigarret amb la serietat d'un tafaner. No hi havia res en ell que fera sospitar que la jaqueta verda amagava un revòlver carregat; que l'armilla blanca ocultava una placa de policia i que el barret de palla cobria una de les intel·ligències més poderoses d'Europa. Perquè aquest home era ni més ni menys que Valentin, cap de la policia de París i el detectiu més famós del món. Venia a Londres procedent de Brussel·les per dur a terme la detenció més grossa del segle.

Flambeau era a Anglaterra. La policia de tres països havia perseguit el gran delinqüent almenys

des de Gant fins a Brussel·les, i des d'ací fins al Hook d'Holanda.

Es tenien sospites fonamentades que trauria algun profit del clima de confusió provocat pel congrés eucarístic, que aleshores se celebrava a Londres, i per la falta de coneixença entre els assistents a la celebració. Probablement viatjaria disfressat de clergue menor o d'algun tipus de secretari relacionat amb el congrés. Però, evidentment, Valentin no n'estava segur; ningú no podria estar-ho tractant-se de Flambeau.

Fa molts anys que aquest colós del crim deixà, de sobte, de tenir el món en contínua agitació. I quan va parar, segons deien després de la mort de Roland, hi hagué una enorme tranquil·litat sobre la capa de la terra.

Però en la seua bona època, vull dir, naturalment, la seua pitjor, Flambeau va arribar a ser una figura tan mítica i internacional com la del mateix kàiser. Pràcticament tots el matins, els diaris informaven que havia escapat de les conseqüències d'un crim extraordinari cometent-ne un de nou. Era un gascó d'estatura gegantina amb una força física temerària, i es contaven les històries més salvatges del seu humor atlètic; de com va posar el *juge d'instruction* boca per avall, segons ell, «per a aclarir-li les idees», o com corregué per la Rue de Rivoli amb dos policies davall de cada braç.

Tanmateix, cal dir al seu favor que era en aquests embolics, indecorosos però no sanguinaris,

on utilitzava normalment la seua fantàstica força física, perquè la seua especialitat eren principalment els delictes enginyosos a gran escala.

Cadascun d'ells constituïa quasi un nou pecat i disposava d'una història pròpia. Va ser ell qui dirigí la Companyia Lletera Tirolesa de Londres, sense cap lleteria, ni una vaca, ni un carro, ni tan sols llet, però amb uns milers d'abonats als qui abastia mitjançant la simple maniobra de traslladar a la porta dels seus clients les menudes llandes de llet repartides pels portals de les cases veïnes. Va ser ell qui va mantenir una llarga i estreta correspondència amb una jove senyora, el correu de la qual era íntegrament interceptat mitjançant l'extraordinari estratagema de fotografiar de forma infinitesimal els seus missatges amb l'ajuda de les plaques d'un microscopi.

No obstant això, molts dels seus experiments es caracteritzaven per una completa simplicitat. Es diu que una vegada repintà tots els números d'un carrer a la caiguda de la nit simplement amb la intenció de fer caure en una trampa un viatger. I és del tot cert que va inventar una bústia portàtil que col·locava als cantons de barris tranquils esperant que algun foraster deixara caure dins un gir postal.

Últimament s'havia revelat con un sorprenent acròbata: a pesar de la seua enorme figura podia botar com un llagostí i desaparèixer com una mona entre la copa dels arbres.

Per això, el gran Valentin era perfectament

conscient quan va decidir buscar Flambeau que les seues aventures no acabarien en el moment de trobar-lo.

Però, com l'atraparia? Sobre aquest punt, els plans de Valentin estaven encara en procés de maduració.

Malgrat tot, hi havia una cosa que Flambeau, amb tota la seua habilitat per a la disfressa, no podia amagar, i era la seua remarcable estatura. Si l'ull viu de Valentin haguera fitat una verdulaire d'alçada exagerada, un corpulent granader o fins i tot una voluminosa duquessa, podria haver-los arrestat en el mateix lloc.

Però en tot el tren no hi havia ningú que poguera ser un Flambeau disfressat, com un gat no podria ser una girafa disfressada.

Respecte dels viatgers de l'embarcació s'havia quedat convençut del tot, i pel que fa a la resta de gent que havien recollit a Harwich o durant el mateix viatge, les possibilitats quedaven reduïdes exactament a sis persones més.

Hi havia un oficial de ferrocarrils petitet que viatjava fins a la terminal, tres hortolans prou menudets replegats dues estacions després, una senyora vídua diminuta que havia pujat en una petita ciutat d'Essex, i finalment un sacerdot catòlic molt menudet. Quan li arribà el torn a aquest últim cas, Valentin es donà per vençut i quasi es posà a riure.

El petit capellà era la quinta essència d'aquelles planures de l'est: tenia la cara tan redona i anodina

com una bola de pasta bullida de Norfolk, i els ulls tan buits com el mar del Nord. Duia alguns paquets embolicats en paper d'estrassa que resultaven prou difícils de portar. El Congrés Eucarístic havia tret de la inactivitat moltes criatures semblants, encegades i desvalgudes, com talps desenterrats.

Valentin era un escèptic a la més pura tradició francesa, i no podia sentir estima pels sacerdots. Però sí llàstima, i aquest últim podria haver commogut qualsevol. Portava un vell paraigües que a cada dos per tres queia a terra. Semblava no diferenciar quin era l'extrem correcte del seu bitllet d'anada i tornada. Explicava amb extremada ingenuïtat a tota la gent del vagó que havia de ser molt cautelós perquè portava un objecte de plata de llei amb pedres precioses de color blau dins dels paquets embolicats amb estrassa.

La rara combinació del seu caràcter insuls típic d'Essex i la seua simplicitat santoral divertiren el francès fins a Stratford, on el sacerdot va baixar, no se sap com, amb tots els paquets i encara tornà a pujar a replegar el paraigües que havia oblidat. Quan va acabar, Valentin fins i tot va tenir la bona voluntat d'advertir-li que no era massa prudent parlant a tot el món sobre el valuós objecte que portava.

No obstant això, fóra qui fóra amb qui parlara, Valentin sempre mantenia els ulls ben oberts; continuament anava amb compte amb tota la gent: rics o pobres, mascles o femelles que arribaren a tenir

una alçària de sis peus, ja que Flambeau tan sols amidava quatre polzades més.

Tanmateix, quan baixà a Liverpool Street estava completament segur que fins aquell moment no havia perdut el rastre del malfactor. Aleshores es va presentar en Scotland Yard per tal de regularitzar la seua situació i proveir-se d'ajuda en cas de necessitat.

Quan acabà es va encendre un cigarret i se'n anà a fer un llarg passeig per la ciutat de Londres. Mentre caminava per places i carrers prou allunyats de la zona de Victòria, s'aturà de sobte i es quedà dret: es tractava de la típica plaça de Londres, pintoresca i silenciosa, on es respirava una tranquil·litat accidental.

Les residències dels voltants semblaven a primera vista deshabitades i pròsperes, i el jardí d'arbustos en el centre feia la sensació d'estar més desert que un verd illot del Pacífic. Un dels seus quatre costats era molt més elevat que la resta i formava una espècie d'estrada, i la vorera quedava trencada per un dels accidents més admirables de Londres: un restaurant que semblava haver-se escapat del barri del Soho.

Era un objecte irracionalment atractiu amb macetes de plantes nanes i llargues persianes de tela de ratlles blanques i grocclima. No faltava la tradicional estampa dels carrers de Londres: un tram d'escala des del carrer s'enfilava fins a trobar la porta principal, igual que una sortida d'incendis pujaria

fins a la finestra del primer pis. Valentin es va quedar dret mentre fumava enfront de les persianes i aleshores va poder confirmar que aquests resultaven prou llargs.

La cosa més increïble dels miracles és que ocorren: uns pocs núvols en el cel poden adoptar la forma sorprenent d'un ull humà; un arbre es queda plantat en l'escenari d'un viatge dubtós adquirint la forma exacta i elaborada d'un signe d'interrogació. Durant els últims dies jo mateix he tingut aquestes dues visions.

L'almirall Nelson mor en el just moment de la victòria, i un home anomenat Williams mata accidentalment un altre que li diuen Williamson: en realitat, sona com una espècie d'infanticidi. Breument: en la vida existeix un element de coincidència sobrenatural que la gent ordinària pot perdre perpètuament. Tal com ha estat expressat en la paradoxa de Poe, la saviesa ha de preveure l'imprevist.

Aristide Valentin era francès fins al moll de l'os; i la intel·ligència francesa és només i per damunt de tot, intel·ligència. No era una «màquina pensant», ja que aquesta típica frase sense sentit pertany al fatalisme i materialisme moderns: una màquina no és més que una màquina perquè no pot pensar.

Però ell era un home racional i corrent alhora. Tots els seus meravellosos èxits, que semblaven actes d'il·lusionisme, havien estat aconseguits amb una lògica laboriosament treballada; gràcies a un clar i tòpic pensament molt francès.